

rear-la.

El mot ha arribat molt més a ponent, fins a Camprodon i Cerdanya: allà l'acc. és ja netament de partició de terreny, o zona; potser aquesta expansió lluny del terreny propi haurà ajudat al canvi. A Er, però, és només el derivat *salancada*, i m'ho digueren de molt diverses parts del terme: un d'ells era de la ribera (del Segre naixent), però també de moltes partides de muntanya, lluny de tot corrent, i amb caràcter individualitzador: «aquella *salancada*», «una *salancada* que ---», «us he dit aquell tros i ara aniré seguint tota la *salancada*», comprnent un seguit de camps o tot un vessant de muntanya: p. ex.: «Corrubí és tota la *salancada* per damunt dels estimballs de Calabroda»; i acabà explicant: «és un terme de guardià», «vol dir un vessant ---» (1959). I també a Cerdanya el NL *Salanca: La Salanca*, pda. munt. damunt Enveig, entre Bena i Brangolí (xxiii, 74).

En fi, encara se'n troben exemples escadussers, en comarques llunyanes. *Les Salanques*, nom d'un pla molt gran cap a l'alta muntanya, a l'alta vall de Camprodon, en te. de Tregurà, sota el Puig de Balandrau: en publico nota detallada en *EntreDL* II (n. 13, pp. 81-8), quedant-hi en el dubte de si és un sinònim de *saleres* 'lloc on donen sal al bestiar'; o bé una punta isolada i avançada de l'àrea del nostre mot, o del seu parònim *salanca* 'arbre salicini'.

Encara més isolada, l'aparició en el Priorat, on només en tinc aquestes dades, sense fonts antigues: *Les Salanques* a Poboleda, i *La Salanca* a Albarca.

Per a l'ETIM. val encara essencialment el que vaig explicar en el *DECat* VII, 64b22 ss. El vell i il·lustrat inf. empordanès, pagès de Viladamat (1958) digué «el *salanc* és una mena de terreny salí», aplicant-ho a diverses peces dins el seu terme, dites «els Salancs». Cf. *Salanc* espècie d'escuma salitrosa que es cria a certes terres pantanoses o properes a la mar.¹ (DAg). Tant aquest masculí, com el femení topogràfic *salanca*, donat aquell significat, deuen ser derivats de SAL. No gaire diferent en el Ross. (Sud i Nord), en un sentit de terreny fèrtil proper a la mar.

En això es funda, doncs, l'etim. Com ho conceben també rossellonesos savis, com Casaponce quan parla de «mollerius de marenda o de salanca» (*Faules*, 4). Però com que el sufix *-anc* no és llatí ni cèltic (cf. llistes i raons en *Top. Hesp.* II, 186, 226, 282; 19, 100; *EntreDL* II, 7, 201; *Col. Salam.* 1974, 107), i d'altra banda SAL és mot comú a tot l'indoeuropeu: es pot tractar d'una formació arcaica, indoeuropea, probablement sorotàptica, sufixada amb -ŋ-KO- > -ANKO-, -ANKA.

En apèndix convé tractar del nom dels arbustos salicinis *salanca* o *salenca* «*Salix pupurea* o *elaegnos*». Si més no, perquè coincidint del tot aquest fitònim amb la forma del nostre terme topogràfic, hi podria haver confusió entre els toponims d'un mot amb els de l'altre. Però tenen etimologia ben distinta i àrees geogràfiques diferents.

Salanca es documenta en català des de molt antic.

En una donació de terres feta al monestir de Sant Sereni de Tavèrnoles (4 k. al N. de la SdUrg.), en el S. XI (potser any 1108, potser el 1180 si es tracta d'un altre rei Ludovicus) li donen dues peces de terra arran de la Valira, i afrontant amb el monestir; situades a les *salanques* de vora el riu: «una pecia de terra que est ad ipsas *Volpelieres*, affrontat --- in flumine *Valerie* ---; alia petia de terra qui est ad ipsas *salanchas*, affrontat de una parte in flumine *Valerie*, de alia in rigat ['rec'] ---, alia petia qui est ad ipsas *salancas* affrontat de tres partes in terras Sancti Laurentii ---» (*Cart. de Tavèrnoles*, ed. Josefina Soler, § 65, p. 129.24, 28).

A 50 min. del santuari de Bastanist, pujant pel Cadí cap al Pas de la Roca Plana, es troba la «Font de la *Salancada* --- tot l'envolt està ombrejat de *salanques* y d'una estesa de pins y abets», CATorras (*Pir. Cat., Cerdanya*, p. 119); a la N. Ribagorçana «*salanca*: vímet, arbust semblant al jonc, que es troba a la vora de l'aygua» (amb el col·le. *salancar*) a Sopeira (*Congr. Ll. Cat.*, 428).

En efecte jo ho tinc anotat de molts llocs intermedis entre aquests, els de Ribagorça i l'alta Cerdanya: *salánke* 'arbust' distint del salze i del gat-salit, al Vilar d'Úrtx (1935); id. i NL *Les Salanques* a Guils de Cerdanya (1929); Pas de la *Salanca*, a Ars (no gaire Valira amunt des de Tavèrnoles), 1964; Torrent de *Salanqueda* a. 1519, afr. de Castellàs (*Spill de Castellbò*, 20v). *Salánkes* a tots els pobles de Cardós i V. Ferrera, com un arbre de ribera semblant a la vimetera (a Farrera l'identificaven amb el sàlic, 1932-34, BDC xxiii, 308); *salanca* a Alós d'Aneu, que Pere Arnalot (1933) em deia creixent als indrets humits, semblant al desmai, i el creia igual al sàlic.

De fet en tinc dades que el comproven viu, o bé en noms de lloc, a tots els pobles riberans de la Pallaresa des de Sort per amunt: *Clot del salánke* a La Bastida, *Les Salánkes* a Tornafort (mentre que a Puiforriu pronunciaren *salánkes* el nom del mateix indret); *Prat de les Salanques* a Rodès (ja anomenat així en un doc. de 1802 que llegeixo a Rialb, on el mot és molt conegut de J. Lluís); *Font de la Salanca* a Arestui; *Barranquet de la Salanca* a Berrós; *lo salánke* partida d'Escalarre, que justament és tocant al Pla de *Salito* que he assenyalat abans a la Vall d'Aneu. I així continuem a l'O., fins a dar-nos la mà amb Sopeira, cap a la N. Ribagorçana: *Les Salanques* a Envall (Flamicell); *Les Salanques* a Espluga de Serra; i a Aulet, enfront de Sopeira, però dellà el riu, m'ensenyaren de lluny *unas salánkas* (1957-64). El DAg ho dona com a nom usual a Pallars i Conca de Tremp (la terra dels *carants*).

Pel que fa a *salenca*, és de més al Nord (car no deu ser exacte Krüger en atribuir-lo a Sopeira), però sí a P. de Suert, Boí i Vilaller (*Hochpyr. A* 1, 9; BDC xxiii, 52-53). Jo sentia, però, *salénka* ja el 1924 a la Vall d'Aran, des dels pobles més nòrdics (St. Joan de Toran) fins al capdamunt (Arties, Gessa, 1926 --), com a nom d'un 'arbust d'uns dos metres d'alt i semblant a la vimetera' (Cor., *Voc. Ar.*, 102 i *PVArGc.*).